

Grönstrukturplan för Visborg, Etapp 1

2019-06-18

Figur 1: Grönstrukturplan med föreslagna områden för dagvattendammar, park, stadsodling, naturvärden samt gång- och cykelstråk.

Innehållsförteckning

Grönstrukturplan för Visborg, Etapp 1	1
1 Inledning	4
1.1 Syfte med Grönstrukturplan	4
1.2 Avgränsning.....	4
1.3 Övergripande beskrivning av grönstrukturen kopplad till bebyggelsen av Visborg, etapp 1	4
2 Alléerna i Visborg, etapp 1.....	7
2.1 Nulägesbeskrivning	7
2.2 Utveckling	8
3 Gångstråken	10
3.1 Nulägesbeskrivning	10
3.2 Utveckling	11
4 Västra dagvattendammen	13
4.1 Nulägesbeskrivning	13
4.2 Utveckling	14
5 Oskarsstenen: Norra dagvattendammen	16
5.1 Nulägesbeskrivning	16
5.2 Utveckling	16
6 Område för stadsodling	17
6.1 Nulägesbeskrivning	17
6.2 Utveckling	18
7 Åkerholmen.....	19
7.1 Nulägesbeskrivning	19
7. 2 Utveckling.....	19
8 Vegetationsskärm längs Färjeleden	19
8.2 Nulägesbeskrivning	19
8.3 Utveckling	20
9 Pippiallén.....	20
9.1 Nulägesbeskrivning	20
9.2 Utveckling	21
10 Donners hage	21

10.1 Nulägesbeskrivning	21
10.2 Utveckling	22
11 Regementsparken	23
11.1 Nulägesbeskrivning	23
11.2 Utveckling	23
12 Pippitomten	24
12.1 Nulägesbeskrivning	24
12.2 Utveckling	24
13 Naturreservatet och tallskogen vid Toftavägen	25
13.1 Nulägesbeskrivning	25
13.2 Utveckling	25

1 Inledning

1.1 Syfte med Grönstrukturplan

Grönstrukturplanen för Visborg, etapp 1 pekar ut områden som ses som särskilt viktiga för grönstrukturen i området. För att bevara grönområden när ny bebyggelse tillkommer i den befintliga miljön krävs en samsyn kring hur dessa områden ska integreras och hur det befintliga ska utvecklas.

Tankarna och ambitionen i utvecklingsprojektet Visborg lägger stor vikt vid bevarandet av områdets befintliga kvaliteter, naturområden och hållbarhet.

Det kan kosta att underhålla grönområden men dem ger mycket tillbaka i form av god boendemiljö, förbättrad hälsa och ekosystemtjänster. Till exempel binder grönområden vatten vilket kan minska risken för skador på egendom vid kraftiga regn. Mycket visar att grönområden har positiva effekter på människors hälsa och välbefinnande. De är dessutom gratis att använda och tillgängliga för alla oavsett ekonomisk klass.

1.2 Avgränsning

Denna del av grönstrukturplanen utgår från den bebyggelsestudie som har tagits fram för Visborg, etapp 1 (se figur 1) och har avgränsats efter vad som bedöms vara en del av den grönbå infrastrukturen för etapp 1. Den fysiska avgränsningen av grönstrukturplanen sträcker sig därför utanför planen för bebyggelsen eftersom områden såsom dagvattendammar som tjänar bebyggelsen kommer att behöva anläggas utanför bebyggelsestudiens avgränsningsområde.

Det som inte är utpekats att vara av vikt för grönstrukturen kan behandlas som utredningsområde för ny bebyggelse.

1.3 Övergripande beskrivning av grönstrukturen kopplad till bebyggelsen av Visborg, etapp 1

Stadsutveckling Visborg är ett stort utbyggnadsområde söder om Visby. Inom avgränsningen för stadsutvecklingsprojektet finns grönytor i form av stora strövområden, ängen, tallskog, naturreservat och skogsmiljöer med anlagda motionsspår. Flera delar av området är omtyckta och väl använda för rekreation och motion. Det finns mycket naturvärden vilket har visat sig i en tidigare framtagna naturvärdesinventering för hela området som visar var det finns höga naturvärden, visst naturvärde respektive naturvärden.

Ettapp 1 är första området för exploatering i Visborg och utgör Visborgs norra spets. Denna del av området har tidigare tillhört militären och spåren efter den militära användningen går att läsa i landskapet såväl som i kvarvarande byggnader.

Området är utbyggt efter en rutnätsstruktur med raka, trädkantade vägar. Alléerna är ett tydligt inslag i den befintliga grönstrukturen. En inventering av alléerna i området har genomförts och föreslagit skyddsavstånd som bör användas för att inte träden ska ta skada.

Landskapet i etapp 1 varierar mellan stora, öppna landskapsrum kring Oskarsstenen till parkmiljö med spridda blandträd framför kasernområdet, luftig pelarsalstallskog med äldre tallar i Donners hage och gräsytor med spridda talldungar mot Färjeleden. Området är till största del flackt men har i öst vissa höjder med möjlighet till utsikt och överblick. De olika landskapsrummen kompletterar varandra i rumslighet och kan bidra med olika positiva egenskaper och kvaliteter i en framtida stadsdel.

Idag består största delen av visborgsområdet av genomsläppliga ytor med vegetation som kan binda vatten vid regn. I takt med att stadsdelen byggs ut kommer de genomsläppliga och vattenbindande ytorna att minska och hårdgjorda ytor öka genom tillkomsten av ny väginfrastruktur, parkering och bostäder. På de hårdgjorda och ogenomsläppliga ytorna samlas vatten från regn. En dagvattenutredning har genomförts för att utreda hur detta kommer påverka vattenflödena i området. För att undvika översvämningsskador på framtida bebyggelse som en följd av de förändrade flödena och markförhållandena kommer viss mark behöva reserveras för dagvattenhantering och anläggning av fördröjningsdammar (se figur 2). Dammarna kan tillföra stora rekreativa värden till Visborg och samtidigt bidra med nya biologiska funktioner och förutsättningar för djur och insektsliv.

Figur 2: förutsättningar efter utredningar som alléinventering, naturvärdesinventering och dagvattenutredning.

2 Alléerna i Visborg, etapp 1

Figur 3: Alléerna i Visborg, etapp1, och kvarteren Ljuset och Lyktan

2.1 Nulägesbeskrivning

Det finns i Visborgsområdet, etapp 1, flertalet alléer från olika tidpunkter. De är alla skyddade genom biotopskyddet (7 kapitlet 11 § miljöbalken). Alléerna består av varierande trädslag och har olika karaktär men bidrar sammantaget till att ge

en särskild identitet till området. Att alléerna är så vanligt förekommande förstärker dessutom spridningsmöjligheterna för insekter och lavar knutna till alléträd.

Den yngsta allén i området beräknas vara runt 30 år gammal och består främst av lönn. Denna löper runt parkeringen bakom Länsstyrelsens lokaler. Taget ut sin kontext har denna allé inte några höga naturvärden eller estetiska värden men som en del i det allérika området får den högre värden.

Längs Kung Oskars väg finns en allé av två olika karaktärer. Söder om Vädursgatan består allén av högresta parklindor som bedöms vara ungefär 100-125 år gamla. Lindarna är cirka 20-22 meter höga med en krondiameter på 10-14 meter. Idag används östra sidan av lindallén till parkering vilket inte är lämpligt av hänsyn till lindarnas rotsystem som kan ta skada av att marken packas för hårt och därmed förkorta trädens livslängd.

Norra delen av allén består framförallt av 50-75 åriga almar av varierande kvalitet. Träden är troligtvis inte drabbade av almsjukan men har andra skador som påverkar trädens vitalitet, mående och upplevelsevärde. Viss andel av träden bedöms ha måttliga till svåra skador enligt den alléinventering som utförts i Visborgsområdet. Almarna har ett påtagligt naturvärde, dels för att de ger förutsättningar för en intressant insektsfauna och lavflora men också för att almen i sig har blivit rödlistad efter almsjukans utbrott.

Visborgsallén omfattar ungefär 60 träd av framförallt 25-50 åriga skogslönnar. Vägen och allén utgör en entré till området och bidrar starkt till dess karaktär. Tillsammans med alléerna längs med Kung Oskars väg ramar Visborgsallén in Donners hage som är tänkt som en framtida stadspark. Allén har potential att utveckla stora naturvärden i takt med att träden åldras och barken blir hemvist åt värdefull insektsfauna och lavflora.

2.2 Utveckling

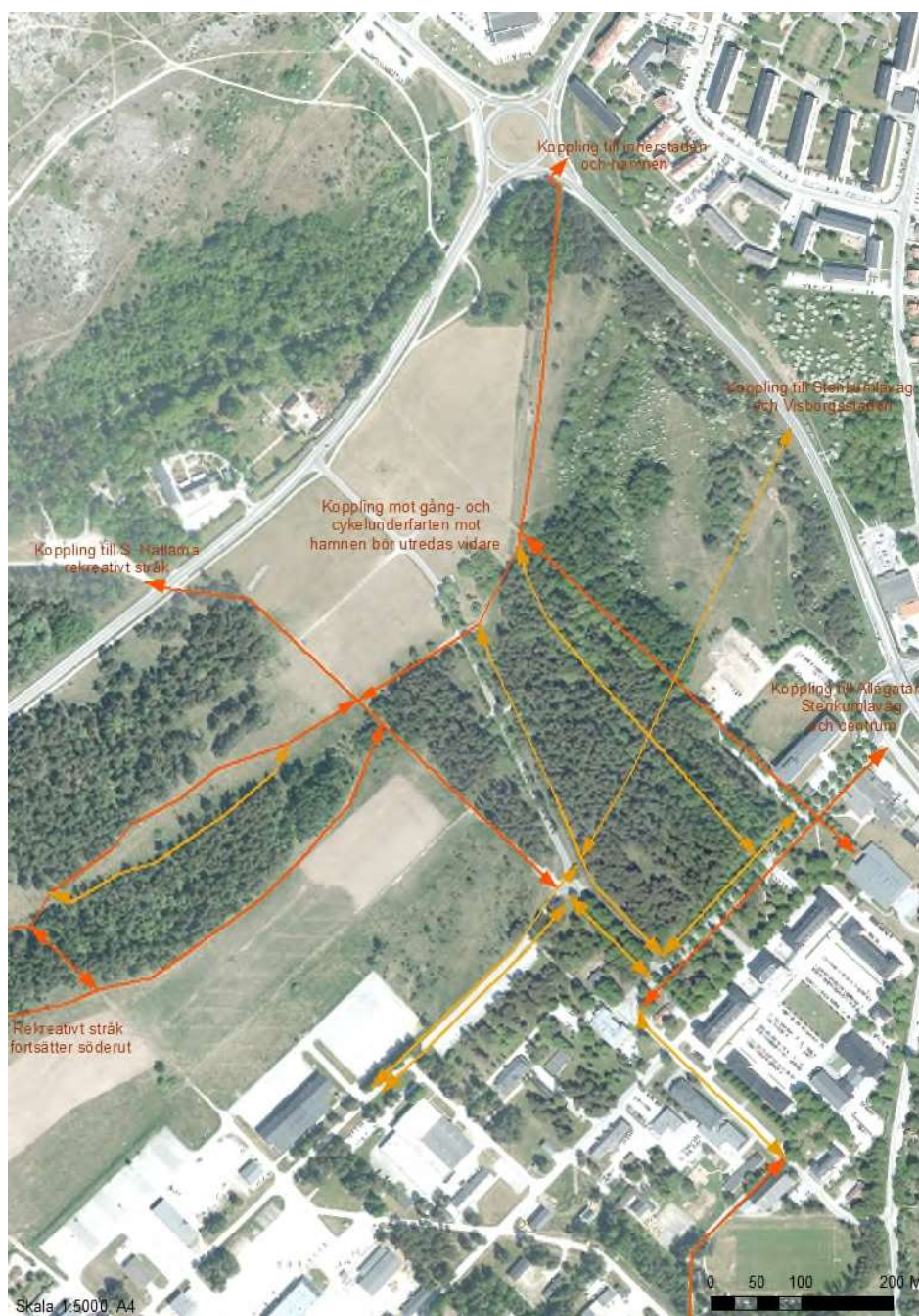
De befintliga alléerna ska behållas intakta i den mån det är möjligt, dels för att bevara deras och Visborgsområdets karaktär och dels för att inte störa spridningsvägar för arter knutna till alléträden. Parkering eller installationer under alléträd bör endast tillåtas där det är möjligt att säkerställa att träden inte tar skada av det. Alléernas kvaliteter, naturvärden och lagskydd ska tas på allvar. Samtidigt bör en långsiktigt god fysisk miljö vara vägledande vid planeringen av nya bostadsområden.

Vid exploatering kring befintliga träd och alléer ska hänsyn tas till trädens befintliga miljö, som markhöjd och vattentillgång.

Alléer som stadsbyggnadselement bör användas och tillskapas även för ny infrastruktur i Visborg för att lyfta fram den befintliga strukturen i området och bidra till att stärka områdets identitet. För att långsiktigt bidra med

spridningsvägar är det bra med alléer av olika åldrar samt nyplantering och förnygring.

3 Gångstråken

Figur 4: Viktiga gång- och cykelstråk, internt och som länkar till resten av Visby. Bilden visar både de viktiga rekreativstråken och gc-vägar längs bilvägar för att visa hur stråken knyts samman.

3.1 Nulägesbeskrivning

Det finns flera upptrampade stigar i området som används frekvent av hundägare, kringboende och för lunchpromenad av de många som arbetar inom området. De flesta stigar är oanlagda grusstigar som växt fram organiskt genom att den snabbaste eller genaste vägen mellan målpunkter under tid trampats

fram av användarna. Stigarna visar var det finns ett behov av att utveckla ett nät av gång- och cykelvägar samt ger en uppfattning om hur området används för friluftsliv idag. Det sammanlagda nätet går genom olika typer av grönområden, båda öppna landskapsytor, alléer samt skogspartier och utgör flera alternativa promenadslingor med varierade landskapsupplevelser.

Det har tidigare funnits fler både gång- och cykelvägar i området som med tiden har försvunnit eftersom området varit stängt för allmänheten och skötseln av de allmänna ytorna har varit låg.

Figur 5: Behov av sammankoppling mellan Visborg och Visborgsstaden på andra sidan Färjeleden är tydlig redan idag. En upptrampad stig på respektive sida av vägen visar en relativt välanvänd promenadslinga.

Vissa stråk är av mer officiell karaktär. Mellan 1904 och 1946 gick ett järnvägsspår mellan Visby och Visborgs slätt. Denna dragning går att spåra i landskapet idag genom ett gångstråk som sträcker sig från kasernområdet, genom Donners hage, till cirkulationsplatsen mellan Färjeleden och Toftavägen.

En del av äldre allé finns kvar och används som gång- och cykelstråk. Allén kallas ofta för Pippiallén då den slutar i höjd med den gamla Pippitomten/förvaltarbostaden och även har figurerat i filmerna om Pippi Långstrump.

3.2 Utveckling

De stråk som finns och används redan idag har potential att utvecklas vidare. De stigar som kopplar samman området bör inte tas bort utan antingen förstärkas med ordentligt underlag eller ersättas med ett stråk med motsvarande funktion.

När Visborg byggs ut med bostäder kommer de befintliga stigarna troligen bli allt mer använda och få en viktig funktion för både transport till fots och cykel för dagligärenden samt för närrekreation. Det är därför nödvändigt att stråken får ett underlag som är tillgängligt, antingen hårdgjort eller med stenmjöl som är genomsläppligt men fortfarande möjligt att ta sig fram på med exempelvis rullstol.

Figur 6: Underlag på huvudstråken i området. Kombinerade gång och cykelvägar bör ha en bredd på minst 3 m (pippiallen är undantagen då det finns begränsat utrymme för att anläggning). Ur tillgänglighetssynpunkt bör mindre gångstråk vara minst 2 m breda

Gång och cykelstråk behövs för att koppla samman stadsdel, bostadsområde och grönområde. En tillgänglig och säker koppling mellan Visborgsstaden och Visborg är särskilt viktig där befintlig stig redan markerar ett behov (se figur 5). Gång- och cykelkopplingarna från Visborgsstaden, cirkulationsplatsen och Södra Hällarna bör vara skyltade till och från den nya stadsdelen. Utöver att vara ett behjälpligt

orienteringsmedel för gående och cyklister har skyltar längs gång- och cykelvägar ett tydligt symbolvärde som visar att cykeln som transportmedel har liknande status som bilen i planeringen.

På en del sträckor som det diagonala parkstråket som leder över Färjeleden kan det vara lämpligt med belysning för att det ska upplevas tryggt att ta sig fram till fots och cykel även under mörka timmar.

Alla utpekade stråk bör utformas med fokus på gång och cykel. De två diagonala stråken, mot cirkulationsplatsen och cykelbron, har särskilt bra förutsättningar att utveckla lättframkomliga kopplingar där fotgängarens och cyklistens intresse och upplevelser prioriteras.

4 Västra dagvattendammen

4.1 Nulägesbeskrivning

Figur 7: Landskapsrummets utformning och tillväxer om gångstigen en potentiell placering av dagvattendamm.

Området består idag av ett väl avgränsat landskapsrum med väggar av tallskog i öst och väst. Den västra tallskogen har utpekats påtagligt naturvärde med flera rödlistade skalbaggar och en koppling till naturreservatet för den ovanliga och rödlistade flockskivlingen som ligger i anslutning till skogen. En enklare stig från Kung Oskarsväg går västerut genom området.

Under dagtid används området för lunchpromenader och av hundägare som rastar sina hundar.

4.2 Utveckling

Landskapsrummet kompletteras med en dagvattendamm som smälter in i den befintliga miljön. Särskilt fokus ska ligga på det estetiska utformandet av dammen. Dammens placering och utformning anpassas framförallt efter den västra tallskogen och så långt det är möjligt efter den östra. Den västra tallskogen dämpar buller och insyn från Toftavägen och bör bevaras för att landskapsrummet ska behålla sin mänskliga skala och kvalitet. Även tallskogen på östra sidan bör behållas så långt det är möjligt som skärm från ny bebyggelse och för att behålla landskapsrummets mänskliga skala och kvalitet.

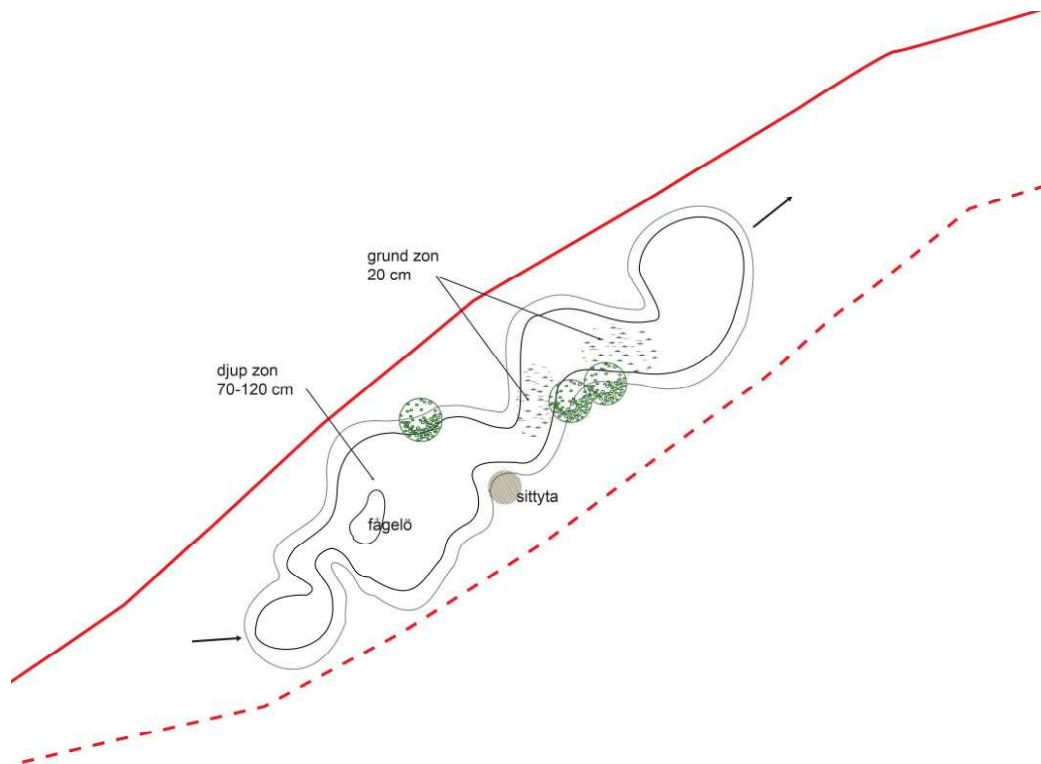
Befintlig gångväg breddas och bereds med stenmjöl för att öka tillgängligheten. Ett kompletterande gångstråk av samma slag anläggs på andra sidan dammen för att skapa en sammanhängande och rekreativ promenad. Iordninggjord yta med sittmöjlighet bör anläggas i anslutning till promenadstråket på respektive sida av dammen.

Om det bedöms möjligt med öppna dagvattenlösningar i området kan tillflödet av vatten till dagvattendammen med fördel integreras med och utformas tillsammans med ett gångstråk som leder till dammen.

Det är viktigt att utvecklingen inte har en negativ påverkan på naturreservatet söder om området. Åtgärder som förändrar hydrologin på detta område skulle kunna påverka flockskivlingen negativt. Konsekvenserna av dagvattendammen bör utredas vidare för att säkerställa att påverkan inte sker.

Figur 8: Exempel på sektion av västra dagvattendammen med grunda hyllor med växtlighet i dammens kanter.

Figur 9: Exempel på utformning av västra dagvattendammen i skala

5 Oskarsstenen: Norra dagvattendammen

5.1 Nulägesbeskrivning

Figur 10: Det öppna landskapsrummet runt Oskarsstenen med Toftavägen som avgränsare i väst.

Området runt Oskarstenen är öppet och flackt med naturreservatet för flockskivlingen i söder och en lövskogsdunge mot rondellen i norr. Själva Oskarsstenen är placerad i siktlinjen från almallén som går längs Kung Oskars väg och bidrar på så sätt till att visuellt knyta samman området. Längs med den gamla banvallen går en gångstig från rondellen genom området och Donners hage fram till kasernområdet.

Området har inget utpekade naturvärde enligt naturvärdesinventeringen för Visborg men det finns rapporter i Artportalen om förekomst av bobyggande stortapetsarbi. Även andra arter som thomsonkägelbi, gräshoppsstekel, lusernbi, stenhumla och stensnylthumla har påträffats. Insektsfaunan är knuten till och trivs i öppna sandmiljöer där det finns tillgång till blommande växter.

Området används av Gotlands kennelklubb som har årliga nationella utställningar på platsen. Inför förändringar av området ska en dialog hållas med sällskapet om deras framtida behov och önskemål.

5.2 Utveckling

Det kan bli aktuellt med ytterligare en dagvattendamm i området. Dammen bör smälta in i det öppna landskapet och utformas för att bidra med estetiska och rekreativa värden. Dammen bör placeras i anslutning till gångvägen på den gamla

banvallen som utvecklas till ett viktigt transportstråk för gående och cyklister. Sträckningen har ett pedagogiskt och kulturhistoriskt värde och berättar en historia om Visborgs utveckling.

En dagvattendamm kommer starkt förändra den befintliga miljön av öppen och flack gräsyta och kan eventuellt ha en negativ påverkan på insektsfaunan. Det finns potential att stärka naturvärdena och insektsfaunan genom att framöver skapa sandblottor och att sköta en andel av gräsyterna på området med senarelagd slåtter med skärande redskap (och med fördel även bortförsel av höet). Tillskapandet av sandblottor kan ses som en kompensationsåtgärd och skulle med fördel kunna vara en del av gestaltningen av dagvattendammen.

Utvecklingen av dammarna i Visborg får gärna anta olika inriktning. Där den västra dammen har stort fokus på rekreativa och estetiska värden kan den norra dammen utvecklas med större fokus på biologiska och pedagogiska värden.

6 Område för stadsodling

6.1 Nulägesbeskrivning

Figur 11: Öppen yta med gångstigen längs gamla banvallen t.v. och träd- och buskridån t.h.

Öster om den gamla banvallen finns en långsmal öppen gräsremsa som kantas av en träd- och buskridå. Ridåerna består av ett flertal blommande träd och buskar; liguster, oxel, slån fläder och hagtorn som tillsammans ger en lång blomningstid. Blomningen är viktig för pollinerande insekter och snåren utgör en viktig födosöksplats och häckningsplats för ett flertal fågelarter.

Delar av området är utpekade i VA-rapporten för Visborgsområdet daterad 190307 som område som behöver ianspråktagas för skyfallshantering. Detta innebär att området kommer tillåtas att översvämmas vid kraftiga skyfall. Området är därmed inte lämpligt för bebyggelse och bostäder.

Träd- och buskridåerna har utpekade visst naturvärde respektive påtagligt naturvärde enligt naturvärdesinventeringen för Visborg och bör betraktas som grönstråk med spridningsmöjligheter för insekter och djur.

6.2 Utveckling

Delar av området är utpekade för skyfallshantering vilken påverkar vilken typ av markanvändning som är möjlig på platsen. Vid kraftiga regn blir platsen lätt översvämmad eller blöt vilket inte gör den lämplig för bebyggelse.

Träd- och buskridåerna bör vara kvar och hållas efter för att bibehålla sin blomning. Bete hade kunnat minska skötselbehoven och spridningen av till exempel slån. Träd- och buskridåerna bör utvecklas som del av ett grönt stråk längs med gamla banvallen som binder samman tallarna längs Färjeleden och Pippiallén.

Mellan ridåerna och gamla banvallen finns yta utpekad för stadsodling. I enlighet med Region Gotlands stadsodlingsstrategi är en odlingsförening som är intresserad av att arrendera marken en förutsättning för att regionen ska iordningsställa marken för odling. Den utpekade ytan är ungefär 5000 m² (jämför Pilhagens koloniområde på ca 4300 m²) och utvecklas succesivt efter behov och önskan. Närheten till trädridåerna kan ha en positiv effekt för stadsodlingen då pollinerande insekter trivs i området. Det finns också ett pedagogiskt värde i att på nära håll se samband mellan natur och matproduktion.

I framtiden kommer det troligen vara lika om inte mer vanligt med bevattningsförbud på Gotland. Att stadsodlingen ligger vid ett område dit dagvatten leds kan ha positiva effekter för odlingen som då kan dra nytta av dagvattnet genom lokala fördröjningssystem. Placeringen nära en föreslagen dagvattendamm kan ge ytterligare kvaliteter i form av inramning och utsikt.

Även om bevattningsförbud är vanligt förekommande bör odlingsområdet förses med vattenledning, det är då en fördel att området inte ligger så långt från en anslutning.

Stadsodlings- och koloniområden ska sträva mot att vara inspirerande, gröna oaser som tillför rekreationsvärden för såväl odlare som allmänhet. Lotterna är främst avsedda för odlingsändamål och ska inte uppfattas som privata tomter. Storleken på de enskilda lotterna bestäms i samråd med intresserad odlingsförening. Eventuell gemensamhetsstuga kräver bygglov och får inte vara större än totalt 25 kvadratmeter eller högre än tre meter. För att platsen ska upplevas som fortsatt öppen och tillgänglig ska lotterna i övrigt hållas fria från

bebyggelse som stugor, och eventuella redskap kan förvaras i kistor eller liknande.

Stadsodlingsområden som ligger på allmän platsmark bör vara tillgängliga för allmänheten att besöka och ska därmed inte skärmis av genom stängsel med stängda grindar eller liknande.

Det behövs ta prover för att säkerställa att marken inte innehåller föroreningar som gör att den inte är lämplig för odling eller som översvämningsyta.

7 Åkerholmen

7.1 Nulägesbeskrivning

I norra Visborg finns spår av en gammal åkerholme. Kring Åkerholmen finns de mest markanta skillnaderna i höjd inom avgränsningen för Visborg, etapp 1, och flera platser med utsiktsmöjligheter.

Åkerholmen har utpekade naturvärden enligt naturvärdesinventeringen och dungar med äldre, skulpturala tallar.

Åkerholmen används idag som del av ett oanlagt promenadstråk som sträcker sig från andra sidan Färjeleden till Pippitomten (se figur 5).

7.2 Utveckling

Åkerholmens kvaliteter med höjd, utsiktsmöjligheter och tallgrupper kan med fördel integreras som ett stadsbyggnadselement i framtida bebyggelsestruktur. Det ställer krav på utformningen av kommande kvarter men det finns potential att utforma Åkerholmen till en trevlig, allmän mötes- och utsiktsplats i ett annars flackt område. Närheten till den tänkta gång- och cykelöverfarten över Färjeleden är en fördel för Åkerholmens status som mötes- och utsiktsplats.

I Visborg finns utspridda grupper, dungar och mindre skogspartier med tallar. Det kan vara en fördel för arter kopplade till tallar att dessa bestånd behålls och underlättar möjliga spridningsvägar från Åkerholmen till Donners hage och i förlängningen Södra hållarna och idrotts och rekreationsområdet.

8 Vegetationsskärm längs Färjeleden

8.2 Nulägesbeskrivning

Färjeleden ramar in Visborgsområdet i nordost. En hel del tung trafik trafikerar vägen som är en stor barriär mot staden på andra sidan. Längs vägen finns en skärm av relativt unga tallar som övergår i öppen gräsmark. Beståndet har en viss luckighet med glesa partier som ger en visuell kontakt med bebyggelsen i Visborgs staden på andra sidan Färjeleden.

Området används idag som en del av ett strövområde och av hundägare. Det finns en tydlig gångstig genom beståndet över Färjeleden som tyder på att området redan idag används av och har ett värde för boende på andra sidan Färjeleden (se figur 5).

8.3 Utveckling

För att skapa en god boendemiljö för kommande bostadskvarter bör det långsträckta tallbeståndet användas för att minska närvaron av och bullernivån från Färjeleden. Barrträd kan användas för att dämpa både ljud och vind och därigenom skapa en mer skyddad boendemiljö.

Den visuella liksom den fysiska kontakten med Visborgsstaden på andra sidan Färjeleden är viktig för att koppla samman Visborg med resten av Visby. Tallbeståndet bör bevaras och utvecklas för att behålla siktlinjer mot Visborgsstaden. Den befintliga gångstigen över Färjeleden borde stärkas genom en säker gång- och cykellänk.

9 Pippiallén

9.1 Nulägesbeskrivning

Allén är i dagsläget en ca 480 meter lång allé av främst hästkastanj och tysklönn, omgiven av yngre lövskog. Allén tar slut vid nuvarande Restaurang Visborg men har historiskt fortsatt längre åt sydöst. Åt andra hållet knyts allén samman med den gamla banvallen.

Figur 12: Pippiallén i höjd med länsstyrelsen

Allén är stundtals sliten med gamla, skadade träd (en död ask) men har stora kulturhistoriska värden och upplevelsevärden. Alléns skiftningar genom årstiderna ger en känsla av tid och är en kontrast till de dominerande, städsegröna tallarna i området. Allén har utpekats som ett påtagligt naturvärde enligt naturvärdesinventeringen för Visborg.

Allén används idag som gång- och cykeltväg för de som arbetar i området samt för lunchpromenader och av hundägare som rastar sina hundar.

9.2 Utveckling

Allén har stor potential i att bli en strukturgivande gång- och cykelväg som ger karaktär åt ett nytt bostadsområde. Tillsammans med gamla banvallen bildar pippiallén ett viktigt transportstråk mot hamnen, innerstaden och de nordligare delarna av södra hällarna.

För att behålla dess befintliga kvaliteter bör allén behållas så intakt som möjligt. Föryngrande åtgärder ska genomföras kontinuerligt efter behov och med olika lövträd för att behålla den varierade karaktär som allén har. Lind, lönn och hästkastanj finns i allén idag och ska med fördel användas för föryngringsplantering. Ask, alm eller tysklönn ska inte användas.

Som det huvudsakliga och strukturgivande gång- och cykelstråket genom norra delen av Visborg bör pippiallén ha en utvecklad koppling till stadsparken Donners hage och de många stråk som går genom Visborg.

10 Donners hage

10.1 Nulägesbeskrivning

Figur 13: Norra delen av Donners hage

Donners hage består av ett mindre skogsbestånd av framförallt tall men med inslag av blandade lövsorter. En tidigare utbredning av skogsbeståndet har varit avgränsad av de två järnvägsspår som sträckt sig genom området, med gamla banvallen i öst och Kung Oskars väg i väst. Den gamla banvallen går idag att skönja som ett lövträdskantat gångstråk genom skogsbeståndet som genom åren

har växt österut. Skogsbeståndet sträcker sig nu förbi Pippiallén där det gradvis övergår i öppet landskap. Den nyare delen av skogsbeståndet består främst av olika pionjärträd varav stor del lövträd.

Området har utpekade naturvärden som främst är kopplade till det äldre tallbeståndet. Idag är det ett högbestånd av äldre bredkronig tall ihop med inslag av löv. Tallbeståndet är av pelarsaltyp med hög genomgående stam och i vissa delar helt utan underväxt. Området har goda förutsättningar för att ge en kvalitativ stadsdelspark. Det har ett markskikt med vacker vårbloomning av bland annat blåsippor, vitsippor och viol.

Donners hage har tidigare använts som hage för beteslamm och spår efter detta finns kvar i parken, både genom inhägnader och markflora kopplad till betesmark.

Längs med den gamla banvallen i höjd med länsstyrelsen finns ett jätteträd, en gammal al med intressant karaktär. Vid förändring av dess närmiljö krävs ett samråd med länsstyrelsen enligt 12:6 miljöbalken.

10.2 Utveckling

Donners hage utvecklas till stadsdelspark med skoglig karaktär. De äldre och bredkroniga tallarna har stora värden ur ekologisk- såväl som social- och estetisk aspekt. Dessa bör bevaras och utgöra grunden för stadsdelsparken. Åtgärder bör ur estetisk aspekt göras för att främja de blå- och vitsippor m.m. som finns i hagen, bland annat genom bortröjning av sly. Det har funnits tankar på att återuppta lammföda i hagen för att gynna vis biologisk mångfald och minska skötselbehoven. I takt med utvecklingen av Visborg kommer fler funktioner att behöva rymmas i parken samtidigt som dess utredning minskar. Det bör utredas vidare om det finns plats för bete och om det kommer vara förenligt med parkens övriga funktioner.

I södra delen av Donners hage är träden glesare och det finns ett större ljusinsläpp. Det kan vara aktuellt med en viss gallring även av tallarna för att öka ljusinsläppet ytterligare och skapa en öppen yta i parken där det är möjligt att ta med picknick, sola och leka. Här finns också plats för att anlägga en temaplatz som kan bilda en naturlig mötesplats och samlingspunkt för barnfamiljer i området. Lekplatsen får gärna placeras så att den är synlig från parkens entréer och utrustas med belysning, sopkärl m.m.

I framtiden kommer parkens nordöstra långsida möta baksidan på en rad planerade fastigheter. Detta möte kommer bli avgörande för hur parkens upplevs och kan innebära en framtida konflikt. Tallarna som är Donners hages främsta strukturbärande element är höga och bredkroniga vilket innebär att de kastar långa skuggor som faller över de nya fastigheternas gårdar. Mötet med parken sker på fastigheternas sydvästra sida och bästa solläge. Tidigare erfarenheter visar att detta kan upplevas problematiskt för de boende och att det kan leda till att nedtagning av träden efterfrågas och i värsta fall skadegörelse av träden. För

upplevelsen och kvaliteterna i parken är det viktigt att träden inte tas ned och att även de träd på kvartersmark som möter parken skyddas med bestämmelser i detaljplan.

Av både historiska skäl och naturvärdesmässiga skäl bör parkens framtida utbredning och avgränsning följa den historiska avgränsningen för Donnerska hagen (gamla banvallen och Kung Oskars väg) så långt det är möjligt med kommande utbyggnadsområden. Minskas parkens utbredning mer än så finns det risk för att parkens närhet till bostäder och bilvägar kan få den att upplevas som mindre än vad den är.

Parken bör byggas ut med gångstråk som är tillgänglighetsanpassade för att göra parken till en plats där alla är och känner sig välkomna.

11 Regementsparken

11.1 Nulägesbeskrivning

Regementsparken är en öppen gräsyta med spridda lövträd av olika slag med Visborgsallén och Donners hage på ena sidan och kasernområdet på andra. Parken möter kasernområdets större byggnader med höga och utbredda solitärträd som bidrar med grönska och lummighet. Träden är viktiga för upplevelsen av gaturummen och stadsbilden samt för att skapa en mer mänsklig skala i de stora rummen.

11.2 Utveckling

Parken bevaras såsom den är.

12 Pippitomten

12.1 Nulägesbeskrivning

Figur 14: Pippitomten under tidig vår.

Pippitomten har ett utpekat påtagligt naturvärde men kanske framförallt ett kulturvärde genom sin koppling till Pippifilmerna. Villa villerkulla, som egentligen är en gammal förvaltarbostad, stod på platsen fram tills 1970-talet då den såldes och flyttade till Kneippbyn.

Till tomten här gamla lövträd i form av ask och fruktträd samt kan det finnas kulturväxter kopplade till tomten som idag är ovanliga.

Tomten är sandig och har en stor blomrikedom som innebär värden för insektsfaunan, bland annat för vildbin.

12.2 Utveckling

Området bör utvecklas som en allmän besöksplats med pippitema för att förstärka och tydliggöra den kulturella kopplingen. Karaktären från den gamla trädgården ska bevaras och med fördel förstärkas genom komplettering av nya kulturväxter, bärbuskar eller fruktträd.

Tomten kommer ligga i nära/direkt anslutning till en planerad förskola. Den får gärna användas av förskolans verksamheter men den ska vara allmän och inte privatiseras.

Utvecklingen av pippitomten kan med fördel dela den pedagogiska och biologiska inriktningen med dagvattendammen som är nära belägen. En möjlighet för att bevara områdets flora, med blåeld, åkervädd, röllika, vildmorot, lusern och annat som blommar på den gamla tomten, är att utveckla en bihage med bihotell och naturvårdsinriktad skötsel med slåtter. Placeringen av eventuell bihagen ska ta hänsyn till platsens funktion och användning som besöksmål.

13 Naturreservatet och tallskogen vid Toftavägen

13.1 Nulägesbeskrivning

Det kommunala naturreservatet för svampen flockskivling upptar en platt, rektangulär yta som gränsar mot Toftavägen och Oskarsstenen. Flockskivlingen är mycket sällsynt och är endast känd från två lokaler i Sverige varav denna är en. Svampen är känslig för exploatering och för förändring av växtplatsen, särskilt gällande hydrologin. Förmodligen spelar tallarna strax öster om området en viktig roll för svampen.

13.2 Utveckling

Naturreservat och tallskog ska bevaras av hänsyn till flockskivlingen. Området kan användas för aktiviteter som inte stör växtplatsen, exempelvis hundutställning.